

چطور از امام رضاؑ درس رسانه‌ای بگیریم؟

امام رضا(ع) چطور توانست در حقیقت تبلیغی زمان هارون الرشید و مأمون، کار رسانه‌ای و شبکه‌ای کند و شیعیان را در سر تاسر دنیای اسلام متشکل کند. قواعد این حرکت، می‌تواند در عصر ظهور رسانه‌های جمعی و انتقال ما در این فضا، راهنمای کنش فعال رسانه‌ای ما قرار گیرد.

اصلاح تصویر ذهنی غلط نسبت به مقوله ولایت؛ ولایت یعنی همه‌چیزگی
با امام برابری به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

نقش امام رضاؑ و مشهد ایشان در تمدن ایران (علم و فرهنگ و سیاست و اقتصاد)

۱ بازگویی قصه تمدنی ایران: امام رضا(ع) با حضور خود در ایران و استفاده از ظرفیت‌های موجود با جامعه، ظرفیت ایران را به‌عنوان یک ظرفیت تمدنی باز و معرفی کردند. حضور ایشان، حضور فرزندان و نوادگان امام کاظم(ع) را معنا و امتداد بخشید.

۲ نقش امام رضا(ع) در علم (توجه: لقب خامی حضرت، عالم آل محمد است)

معرفی و تعمیق رویکرد توحیدی: امام رضا(ع) پسا معرفی و تعمیق رویکرد توحیدی و تبیین نسبت آن با ولایت، مخصوصاً در حدیث سلیمه الذهبیه، علم و عمل را دلیل توحید معنا کردند و اینکه سر لوحه حرکت‌های مبتنی بر اسلام ناب در ایران شدند.

رواج علم و علم‌گستری: امام رضا(ع) در برپایی محافل علمی اهتمام ویژه داشتند و بنابر علم را در فرهنگ تشیع و ایران گاشتند؛ به‌طوری که بعد از ایشان مراکز علم در مشهد و قم و در سر تاسر ایران برپا شد.

تحکیم و بسط آزاداندیشی واقعی: امام رضا(ع) با برگزاری مجالس آزاد علمی و تبیین مبانی علمی مخالفان، بهتر از خودشان و جواب‌های متفن به آنها، فرهنگ آزاداندیشی را به جهان هدیه دادند.

تقویت رویکرد جهانی اسلام: امام رضا(ع) ضمن ارتباط با تمام اقوام و عالمان ادیان دیگر و حتی تکلم به زبان آنها، به معرفی اسلام در قاره تمدنی و جهانی پرداختند.

دفاع علمی از اسلام ناب: امام رضا(ع) با پاسخ به شبهات ویرانگر در مناظرات از مرزهای معرفتی اسلام دفاع می‌کردند.

گسترش خزان معرفتی: امام رضا(ع) خزان معرفتی اسلام را از قول و سیره پیامبر(ص)، به قول و سیره ائمه(ع) گسترش دادند. ایشان بیش از ۴۰۰ حدیث از خود به یادگار گذاشتند که عمده آن در ایران ایراد شده و زمینه ایجاد تمدن و فرهنگ ناب اسلامی را فراهم کرده است.

زانه تصویر جامع از اسلام: امام رضا(ع) با ایراد سخن در موضوعات متنوع و مختلف اجتماعی تصویر جامعی از اسلام ارائه کردند. احادیث نقل شده از ایشان این جامعیت را نشان می‌دهد.

بسط و تعمیق عقاید: در زمان امام رضا(ع) دستگاه حاکمه، به‌منظور مقابله با علم و فرهنگ تشیع، نهضت ترجمه آثار فلسفه یونان را ایجاد کرد؛ اما با توجه به آزاداندیشی و غنای علمی امام رضا(ع) و مکتب علمی ایشان، نه تنها شیعه مغلوب نشد، بلکه فلسفه یونانی تا حد قابل توجهی متحول شد و حتی در خدمت رشد و گسترش مکتب اهل بیت(ع) قرار گرفت.

محور اقتصاد مردمی: مشهد در زمان امام رضا(ع) دستگاه حاکمه، به‌منظور مقابله با علم و فرهنگ تشیع، نهضت ترجمه آثار فلسفه یونان را ایجاد کرد؛ اما با توجه به آزاداندیشی و غنای علمی امام رضا(ع) و مکتب علمی ایشان، نه تنها شیعه مغلوب نشد، بلکه فلسفه یونانی تا حد قابل توجهی متحول شد و حتی در خدمت رشد و گسترش مکتب اهل بیت(ع) قرار گرفت.

حضور اقتصاد ایران: آستان مقدس امام رضا(ع) در طول دوران با توجه روزافزون شیعیان و تبدیل شدن آن به شهر، شاهد حضور جمعیت بالا و معالان اقتصادی بی‌شمار بوده است.

تأثیر جمعیت از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
پس از وفات امام رضا(ع) در ۲۰ سالگی، شیعیان در سراسر ایران به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

تأثیر «سختی» با امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
پس از وفات امام رضا(ع) در ۲۰ سالگی، شیعیان در سراسر ایران به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

تأثیر «سختی» با امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
پس از وفات امام رضا(ع) در ۲۰ سالگی، شیعیان در سراسر ایران به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

تأثیر «سختی» با امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
پس از وفات امام رضا(ع) در ۲۰ سالگی، شیعیان در سراسر ایران به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

آثار امام رضا(ع) در پیشرفت ایران:

۱ منظور ما از پیشرفت چیست؟
پیشرفت یعنی رشد جامع
رشد تک‌بعدی پیشرفت نیست
بر خلاف توسعه که فقط رشد تک‌بعدی دنیایی است
امام رضا(ع): لیس من من ترک دنیا دنیه و دینه لندنیاه (بخار التواتر، ج ۷، ص ۱۰۸، ج ۳۴۶)
توجه به دنیا بدون دین و توجه به دین بدون دنیا هر دو گمراهی است و مسیر سعادت و پیشرفت نیست.

۲ تأثیر «زیارت» امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۳۰ میلیون نفر به زیارت امام رضا(ع) می‌روند (بنابر آثار تولیت آستان قدس در سال ۱۴۰۳).
این جمعیت همه‌شان هر سال نمی‌روند بلکه بسیاری چند سال یک‌بار می‌روند.
این تعداد نسبتی با جمعیتی دارند که توفیق زیارت ندارند؛ نسبت خانواده‌ی و فامیلی.
حال و رغبت و میل به زیارت در جمعیت ایران چندین برابر است.

۳ کانون سیاسی اجتماعی ایران: مشهد امام رضا(ع) در طول دوران به محل زندگی شیعیان به‌عنوان شهری تبدیل شده است که پایگاهی جریان ساز در حوادث اجتماعی سیاسی در جهان اسلام و ایران است.

۴ آثار امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۵ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۶ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۷ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۸ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۹ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۱۰ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۱۱ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۱۲ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

۱۳ تأثیر «طاعت» از امام رضا(ع) در «پیشرفت» ایران
۱- برکردن فضای مدینه از گمراهی و ناراضی خود هنگام دعوت ایشان از مدینه به خراسان
۲- تبیین گسترده این موضوع توسط امام درک همگان از اینکه مأمون ولایت‌چندی را با تهدید قبولانده است

تمام مسیر مدینه تا مرو را پلی قرار دادند برای رساندن پیام نهضت علوی

امام رضا(ع)، مراقبت می‌کند تا ظاهر کار اینطور نباشد که ایشان را به‌زور می‌آوردند تا بتوانند از اختیارات حکومتی استفاده کند. هرچند امام رضا(ع) خواص و پاران خود را از اجباری بودن سفر آگاه می‌کنند.

بعد از چندبار رد دعوت و مطرح شدن کامل این خبر در مدینه، دعوت را قبول می‌کند.

۱ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

۲ رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به‌خود متوجه سازد.

۳ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

۴ رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به‌خود متوجه سازد.

۵ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

۶ رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به‌خود متوجه سازد.

۷ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

۸ رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به‌خود متوجه سازد.

۹ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

۱۰ رویدادهای رسانه‌ای امام رضا
امام برای جلب توجهات مردم، نیاز به ایجاد رویدادهایی داشت که چشم‌ها و ذهن‌ها را به‌خود متوجه سازد.

۱۱ شناخت دقیق طراحی دشمن
در مسئله دعوت امام برای ولایت‌چندی که برای ساخت تصویر سازشکار از امام و به‌دلیل آن، آراه کردن شیعیان در سر تاسر دنیای اسلام بود، امام چند کار بازی خنثی کردن این نقشه انجام داد:

دعوت مأمون را در گام اول رد می‌کند و از سر تقیه مطرح می‌کند که می‌خواهم در کنار قبر جدم بمانم.

امام رضا(ع) چطور توانست در حقیقت تبلیغی زمان هارون الرشید و مأمون، کار رسانه‌ای و شبکه‌ای کند و شیعیان را در سر تاسر دنیای اسلام متشکل کند. قواعد این حرکت، می‌تواند در عصر ظهور رسانه‌های جمعی و انتقال ما در این فضا، راهنمای کنش فعال رسانه‌ای ما قرار گیرد.

اصلاح تصویر ذهنی غلط نسبت به مقوله ولایت؛ ولایت یعنی همه‌چیزگی
با امام برابری به‌دست گرفتن سرپرستی جامعه توسط امام است.

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.

قاعده آگاهی بخشی
امام رضا(ع) مانند همه ائمه قبل و بعدی خود در ۲۰ بخش این آگاهی‌بخشی را علیه طاغوت‌های زمان خود انجام می‌داد.

روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال
روشنگری نسبت به غضب بیت‌المال

قاعده آگاهی بخشی
مردم اگر به حقایق قدرت دریا جرانی می‌بیزند، حرکت می‌کنند. آگاهی، زمینه قیام علیه باطل را فراهم می‌کند.